

Sociālo uzņēmumu atbalsta modelis

Praktisks ceļvedis sociālo uzņēmumu attīstībai

Funded by
the European Union

 WAMACOO
STOWARZYSZENIE

SOCIAL
ENTREPRENEURSHIP
ASSOCIATION OF LATVIA

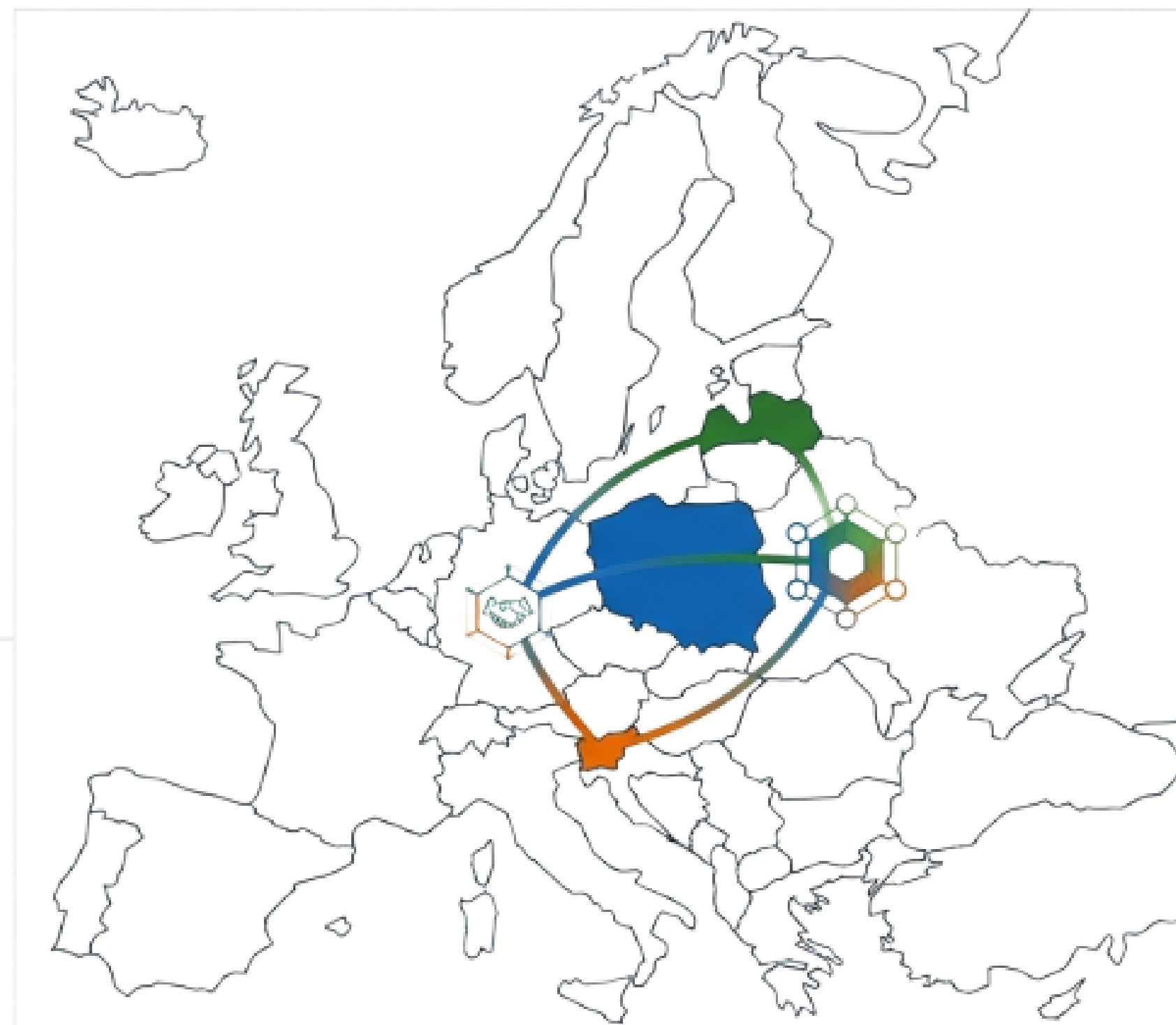

knof

Starptautiskā sadarbība un praktiskā pieredze

Šis sociālo uzņēmumu atbalsta modelis ir starptautiskas sadarbības rezultāts starp partneriem: WAMA-COOP asociāciju (Polija), Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociāciju (LSUA) un sociālo uzņēmumu KNOF (Slovēnija). Tas apvieno labāko praksi, kas izstrādāta dažādās juridiskās un sociālekonomiskās vidēs.

Sociālā uzņēmējdarbība apvieno konkrētu un definētu sociālo misiju ar atbildīgu uzņēmējdarbības modeli; lai panāktu reālas pārmaiņas, sociālajam uzņēmumam jābūt ekonomiski ilgtspējīgam un profesionāli pārvaldītam.

Mērķis ir izveidot sociālās uzņēmējdarbības nozari, kas ir noturīga pret tirgus izmaiņām, moderna un atbilst ESG standartiem.

Attīstības posmi: no lokālām idejām līdz profesionālām organizācijām

Šis ceļvedis sociālā uzņēmuma attīstību uzskata par universālu procesu — sākot no izpratnes veidošanas un kompetenču attīstības līdz profesionalizācijai un ietekmes izvērtēšanai.

ESG definīcijas

E (Vide) – Vides vajadzību agrīna identificēšana un zaļo tehnoloģiju ieviešana.

S (Sociālā joma) – Iekļautības stiprināšana, sociālā līdzdalība un stabili darbavietu radīšana.

G (Pārvaldība) – Pārredzama informācija, atbildīga lēmumu pieņemšana un starpnozaru dialogs.

1. posms: Sākuma posms — izpratnes veidošana un vajadzību identificēšana

Konteksts: Daudzas vērtīgas iniciatīvas netiek īstenotas vienīgi tāpēc, ka trūkst zināšanu. Ir nepieciešams diagnosticēt vietējās problēmas.

Mērķis: Diagnosticēt vietējās sociālās vajadzības un identificēt ieinteresētās puses, vienlaikus meklējot efektīvu risinājumu un izvēloties sociālās uzņēmējdarbības modeli.

Veicamo pasākumu piemēri

- Tirgus izpēte un mērķa grupas vajadzību izpratne.
- Diskusijas, intervijas, pasākumi, sanāksmes.
- Veiksmīgo piemēru prezentācija un darbnīcas.
- „Matchmaking” pasākumi (aktīvisti, pašvaldības, NVO, uzņēmumi).

ESG jomas

E: Vides vajadzību agrīna identificēšana (piemēram, aprites ekonomika).

S: Iekļautības stiprināšana un reālo vietējo problēmu identificēšana.

G: Pārredzamas informācijas un starpnozaru dialoga ekosistēmas izveide.

2. posms: Pirmsinkubācijas fāze — diagnostika, koncepcija un biznesa plāns

Konteksts: Ar entuziasmu vien nepietiek; ir ļoti svarīgi sociālo ideju pārvērst profesionālā biznesa plānā, kas nodrošina ekonomisko dzīvotspēju.

Mērķis: Pārvērst sociālo ideju saskaņotā biznesa modelī, kas līdzsvaro ekonomisko ilgtspēju un sociālo ietekmi.

Veicamo pasākumu piemēri

- Bezmaksas konsultācijas par biznesa modeļiem (diagnoze, biznesa plāns).
- Sociālās ietekmes modeļa izstrāde.
- Juridisks atbalsts juridiskās formas izvēlē un sociālā uzņēmuma statusa iegūšanā.

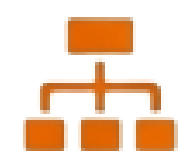
ESG jomas

E: Vides aspektu (piemēram, resursu efektivitāte) integrēšana projekta sākumā.

S: Sociālās ietekmes modeļa izstrāde kā ekonomiskās darbības neatņemama sastāvdaļa.

G: Organizatoriskās pārvaldības un juridiskās pārredzamības nodrošināšana.

3. posms: Inkubācijas fāze — organizatoriskais un finansiālais atbalsts

Konteksts: Pirmie soļi ir saistīti ar vislielāko risku. Finanšu instrumenti un mentorings ir būtiski, lai mazinātu neveiksmes risku.

Mērķis: Veicināt sociālā uzņēmuma oficiālu darbības sākumu un samazināt riskus sākuma periodā.

Veicamo pasākumu piemēri

- Finanšu instrumenti (mikrogranti, neatmaksājams atbalsts, aizdevumi).
- Biznesa mentorings (6–12 mēneši).
- Piekļuve infrastruktūrai (telpas, aprīkojums).
- Atbalsts digitālo rīku konfigurēšanā un komunikācijas platformas.

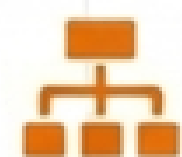
ESG jomas

E: Investīcijas zaļajās tehnoloģijās un resursu taupīšanas risinājumos.

S: Stablu darbavietu radīšana (tostarp riska grupām).

G: Atbildīga publisko līdzekļu izmantošana un finanšu pārredzamība.

4. posms: Konsolidācijas fāze — ekonomiskā stabilizācija

Konteksts: Lai mazinātu atkarību no subsīdijām, jāiemācās efektīvi pārvaldīt finanses un konkurēt atvērtā tirgū.

Mērķis: Nodrošināt stabilus ieņēmumus un palielināt sociālās ietekmes apjomu.

Veicamo pasākumu piemēri

- Apmācības vadības, mārketinga, cilvēkresursu un finanšu jomā.
- Piekļuve sociāli atbildīgiem līgumiem un publiskajam iepirkumam.
- Sadarbība ar vietējām pašvaldībām, NVO un uzņēmumiem.

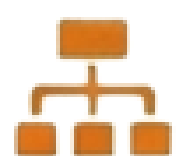
ESG jomas

E: Publiskā sektora finansētu vides pakalpojumu sniegšana.

S: Vietējā darba tirgus un sociālo pakalpojumu stiprināšana.

G: Publiskā un sociālā partnerība kā labas pārvaldības elements.

5. posms: Mēroga paplašināšana un ilgtspējas fāze

Konteksts: Patiesa ekonomiskā elastība izriet no finansējuma avotu diversifikācijas. Klasteru veidošana padara uzņēmumu par spēcīgu reģionālo dalībnieku.

Mērķis: Samazināt atkarību no dotācijām un palielināt ekonomisko elastību.

Veicamo pasākumu piemēri

- Finansējuma dažādošana (saimnieciskā darbība, aizdevumi, garantijas, investīcijas).
- Sadarbības tīklu veidošana (klasteri, reģionālās platformas).

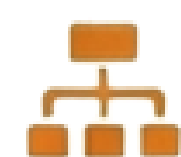
ESG jomas

E: Piekļuve investoriem, kas interesējas par zaļo un sociālo ietekmi.

S: Sociālās ietekmes mēroga palielināšana, nevis tikai ekonomiskā izaugsme.

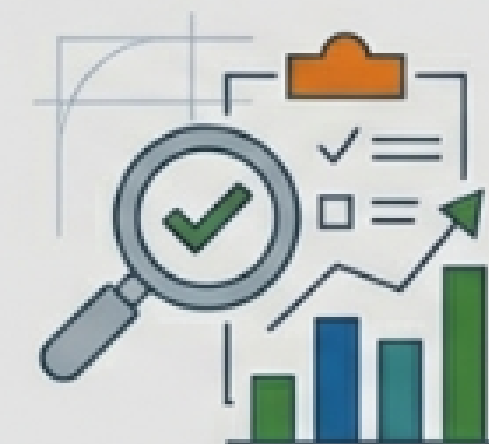

G: Finansējuma avotu diversifikācija institucionālā riska mazināšanai.

6. posms: Profesionalizācijas fāze — kvalitātes un ietekmes novērtēšana

Konteksts: Mūsdienīga pārvaldība prasa dokumentēt reālās izmaiņas. Rādītāji veicina uzticamību un uzticēšanos.

Mērķis: Dokumentēt sociālo ietekmi un uzlabot pārvaldības kvalitāti.

Veicamo pasākumu piemēri

- Sociālās ietekmes rādītāju (KPI, SROI) ieviešana.
- Datu analīzes un mērīšanas rīku apgūšana.
- Kvalitātes auditi un pakalpojumu standartizācija.
- Procesu automatizācija un digitālie rīki.

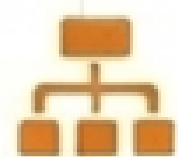
ESG jomas

E: Vides rādītāju iekļaušana ietekmes ziņojumos.

S: Sociālās ietekmes izmērāmība organizācijas uzticamībai.

G: Ziņojumi un auditi ieinteresēto personu uzticības stiprināšanai.

7. posms: Pastāvīga integrācija ekosistēmā — politika un partnerības

Konteksts: Pēdējais solis ir sociālā uzņēmuma pastāvīga integrācija vietējās attīstības stratēģijās, kļūstot par iedzīvotāju labklājības garantu.

Mērķis: Pastāvīgi stiprināt sociālos uzņēmumus vietējās un reģionālās attīstības sistēmās.

Veicamo pasākumu piemēri

- Partnerības līgumi ar pašvaldībām un priekšrocības iepirkumos.
- Līdzdalība attīstības stratēģijās un aktivizācijas programmās.
- Ikgadējie pasākumi vietējiem sociālajiem uzņēmumiem.

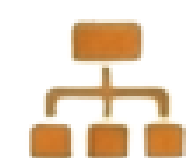
ESG jomas

E: Sistēmiska iekļaušana pašvaldību vides mērķu sasniegšanā.

S: Sociālie uzņēmumi kā pastāvīgs vietējās labklājības elements.

G: Integrācija valsts politikā un attīstības pārvaldībā.

Eksperta viedoklis: Ietekmes mērīšana

"Ir svarīgi atzīt, ka kvalitātes un ietekmes mērīšana ir transversālas vajadzības, kas ir vajadzīgas katrā attīstības posmā."

Vienkāršu mērīšanas paradumu ieviešana agrīnā stadijā ļauj uzņēmumam nepārtraukti stiprināt savu sociālo misiju, pat pirms tas ir sasniedzis pilnīgu profesionalitāti.

Secinājumi un nākotnes perspektīva

Atbalsts neizbēgami pieņem hibrīda formu, apvienojot pilnībā subsidētus pakalpojumus ar maksas risinājumiem, jo piekļuve instrumentiem svārstās atkarībā no finansējuma cikliem.

Šis modelis pārvērš pieaugušo izglītību nevis par liekām izmaksām, bet gan par būtiskām investīcijām cilvēkkapitālā.

Patiesā vērtība ir dziļā izpratnē par attīstības procesiem. Tas ļauj uzņēmumiem sasniegt ilgspēju neatkarīgi no tā, vai attīstību veicina publiskais finansējums vai pašu tirgus resursi.

Projekta Īstenotāji

Šis dokuments ir izstrādāts projekta „Think globally, act locally – international partnership for effective social entrepreneurship education” (ThinkGOAL) ietvaros. Projektu līdzfinansē Eiropas Savienība Erasmus+ programmas ietvaros. Izteiktie viedokļi un uzskati ir tikai autora(-u) un ne vienmēr atspoguļo Eiropas Savienības vai Nacionālās aģentūras viedokli.

Projekta partnerorganizācijas:

WAMA-COOP Asociācija (Polija)

Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociācija (LSUA)

Sociālais uzņēmums KNOF (Slovēnija)

SOCIAL
ENTREPRENEURSHIP
ASSOCIATION OF LATVIA

